

Nr 8

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om skattefrihet för ersättning till offer för nationalsocialistisk förföljelse; given Stockholms slott den 11 december 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om skattefrihet för ersättning till offer för nationalsocialistisk förföljelse.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att den frihet från svensk skatt, vilken för närvarande gäller för ersättningar som Förbundsrepubliken Tyskland på grund av särskild lagstiftning utbetalar till i Sverige bosatta offer för nationalsocialistisk förföljelse, skall omfatta även motsvarande ersättningar från andra stater samt ersättningar, som utgår av medel vilka Förbundsrepubliken Tyskland överlämnat till annan stat till förmån för personer, som utsatts för sådan förföljelse.

Förslag
till
Förordning
om skattefrihet för ersättning till offer för nationalsocialistisk förföljelse

Härigenom förordnas som följer.

Ersättning, som utgått på grund av särskild lagstiftning i främmande stat om ersättning till offer för nationalsocialistisk förföljelse, eller ersättning av medel, vilka Förbundsrepubliken Tyskland överlämnat till annan stat till förmån för dem som utsatts för sådan förföljelse, skall vid taxering till statlig eller kommunal inkomstskatt icke utgöra skattepliktig inkomst för mottagaren.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Genom denna förordning upphäves förordningen den 29 mars 1957 (nr 78) om skattefrihet för vissa ersättningar som utbetalas från Förbundsrepubliken Tyskland. Sistnämnda förordning gäller dock alltjämt beträffande där avsedd ersättning som uppburits under beskattningsår, för vilket taxering i första instans skett år 1964 eller tidigare eller skall ske år 1965.

Bestämmelse i den nya förordningen som saknar motsvarighet i den upphävda förordningen skall tillämpas även i fråga om 1960—1965 års taxeringar. Den som vid taxering något av åren 1960—1964 taxerats för ersättning som omfattas av sådan bestämmelse äger anföra besvär över taxeringen enligt 100 § taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623).

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 december 1964.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter *fråga om skattefrihet för vissa ersättningar som utbetalas till offer för nationalsocialistisk förföljelse* samt anför därvid följande.

Enligt förordning den 29 mars 1957 (nr 78) skall ersättning, som i form av livränta eller eljest utgått till någon på grund av särskild lagstiftning i Förbundsrepubliken Tyskland om ersättning till offer för nationalsocialistisk förföljelse, inte utgöra skattepliktig inkomst. Någon beskattning av dylika ersättningar har av humanitära skäl inte ansetts böra ske i Sverige. Ersättningarna utgår i anledning av lidanden och skador, som genom den nationalsocialistiska regimen tillfogats mottagarna, och ersättningarna torde merendels inte utgöra full ersättning för lidna skador.

I en till finansdepartementet den 12 juni 1964 inkommen skrift har Riksorganisationen för svenska nazioffer av österrikisk härkomst anhållit, att skattefrihet skall gälla även för motsvarande ersättningar, som utbetalas från Österrike.

Vidare har den 3 augusti 1964 träffats överenskommelse mellan Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland rörande ersättning till svenska medborgare som utsatts för nationalsocialistisk förföljelse. I enlighet därmed har Förbundsrepubliken Tyskland erlagt ett belopp av en miljon D-mark till Sverige för att enligt svenska regeringens bedömande användas till förmån för nämnda krets av personer. Fråga har uppkommit angående beskattningen av dessa utbetalningar.

Jag anhåller att nu få anmäla dessa spörsmål.

Ersättningar från Österrike

Enligt olika lagar i Österrike utgår ersättningar till offer för nationalsocialistisk förföljelse. Sålunda utgår vissa ersättningar till personer, som hål-

lits fängslade eller på annat sätt berövats sin fulla frihet, som tvingats bära judestjärna eller som lidit skada i yrkesutövning eller yrkesutbildning. Enligt svensk beskattningsrätt torde sådana engångsbelopp, som avser skadestånd för utebliven inkomst, vara skattepliktiga. Enligt avtal mellan Sverige och Österrike om undvikande av dubbelbeskattning tillkommer beskattningsrätten för här ifrågavarande ersättningar Sverige, om mottagaren är bosatt i Sverige och är svensk medborgare.

Ersättningar enligt överenskommelsen med Förbundsrepubliken Tyskland

Kungl. Maj:t beslöt den 23 oktober 1964 att tillsätta en nämnd för uppgörande av förslag till fördelning av det belopp, som enligt överenskommelsen ställts till förfogande för ersättningar till svenskar, vilka utsatts för nationalsocialistisk förföljelse. Sedan nämnden avgivit förslag ankommer det på Kungl. Maj:t att meddela beslut om utbetalning av ersättningar. Direktiven för nämnden innehåller bl. a. följande.

Beloppet är avsett till ersättningar åt svenska medborgare, som på grund av ras, tro, världsåskådning eller politisk inställning blivit utsatta för nationalsocialistisk förföljelse och därigenom lidit skada till liv, kropp, hälsa eller frihet. Ersättning bör utgå endast till person, som var svensk medborgare såväl vid den tidpunkt, då han utsattes för övergrepp, som vid tidpunkten för den svensk-tyska överenskommelsens ikraftträdande, d. v. s. den 3 augusti 1964.

Ersättningarnas storlek bör bestämmas med hänsyn till omständigheterna i de särskilda fallen. Vid fastställande av ersättning för förlust av friheten skall hänsyn i första hand tagas till längden av frihetsberövandet. Har fånge utsatts för misshandel eller annan hård behandling, eller har fängelsevisitationen eljest medfört särskilt lidande, bör ersättningen höjas. Likaså bör högre ersättning utgå, om någon till följd av behandlingen ådragit sig sjukdom eller fått framtida men. Har skadelidande erhållit gottgörelse för skadan från annat land, bör endast i undantagsfall ersättning nu tillerkännas honom. När särskilda skäl föranleder därtill, bör ersättning kunna utgå till efterlevande efter person, som utsatts för övergrepp.

I den mån belopp, som enligt överenskommelsen kommer att utbetalas till i Sverige bosatta personer, är att anse som ersättning för utebliven inkomst, torde kunna hävdas att beloppen utgör skattepliktig inkomst för mottagarna.

Departementschefen

Samma skäl, som föranledde 1957 års lagstiftning om skattefrihet för vissa ersättningar från Förbundsrepubliken Tyskland, talar för att även motsvarande ersättningar från Österrike göres skattefria. Framställningen från den förenämnda riksorganisationen för svenska nazioffer av österrikisk härkomst har föranletts av att frågan om beskattning av från Österrike upp-

buren ersättning aktualiserats vid 1964 års taxering. Huruvida dylika ersättningar blivit föremål för beskattning tidigare år är inte bekant. Lagstiftningen synes dock bära ges retroaktiv verkan på samma sätt som skedde år 1957. Om någon taxerats för dylik ersättning från Österrike något av åren 1960—1964 bör han därför äga besvärsrätt enligt 100 § taxeringsförordningen.

Det är inte uteslutet att motsvarande ersättning kan utgå på grund av särskild lagstiftning även i annan stat än Tyskland och Österrike. Om så skulle vara fallet bör skattefrihet i Sverige gälla även för sådan ersättning. De nya bestämmelserna bör därför omfatta varje ersättning av ifrågavarande slag som utgår på grund av särskild lagstiftning.

Även de ersättningar, vilka kommer att utbetalas av det belopp som överlämnats från Förbundsrepubliken Tyskland, synes bära uttryckligen fritagas från beskattning. Härigenom undviks även tvister i vad mån ersättningarna enligt gällande rätt utgör skattepliktig inkomst för mottagarna. Förbundsrepubliken Tyskland har gjort liknande överenskommelser med en rad andra stater. Det kan därför tänkas att ersättning av ifrågavarande slag utgått eller kan komma att utgå till i Sverige bosatt person av medel, som Förbundsrepubliken Tyskland ställt till annan stats förfogande. Frihet från svensk skatt bör gälla även sådan ersättning.

Beträffande den författningsmässiga utformningen av bestämmelserna synes lämpligt, att 1957 års förordning upphäves och ersättes av en ny förordning, som innefattar skattefrihet för alla nu nämnda ersättningar till offer för nationalsocialistisk förföljelse.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå 1965 års riksdag att antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om skattefrihet för ersättning till offer för nationalsocialistisk förföljelse*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Anders Hahr